

Szabadság Krisztusban

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Róma 8:1, 4; 13:8; 1Korinthus 6:20;
Galata 5:1-15; Zsidók 2:14-15

„Mert ti szabadságra hívatatok atyámfiai; csakhogy a szabadság ürügy ne legyen a testnek, sőt szeretettel szolgáljatok egymásnak” (Gal 5:13).

Gal 2:4 versében Pál röviden utal rá, hogy milyen fontos őrizni a Krisztus Jézusban nyert „szabadságunkat”. Mégis, mire gondol a „szabadságot” említve – amit elég gyakran tesz? Mi tartozik e szabadság körébe? Egyáltalán meddig terjed? Vannak korlátai? A Krisztusban való szabadság hogyan kapcsolódik a törvényhez?

Pál két veszélyre is figyelmezteti a galáciaiakat, miközben az iménti kérdéseket tárgyalja. Az első veszély a törvényeskedés. Galáciai ellenfeleit egészen lekötötte, hogy a viselkedésükkel igyekeztek elnyerni Isten kegyét, közben azonban megfélemlítettek Krisztus felszabadító tettéről és az üdvösségről, amit hit által már elnyerhettek. A másik veszély, hogy az ember hajlamos a Krisztus általi megváltás szabadságával visszaélni és így erkölcselenségbe süllyedni. Aki ezt a nézetet vallja, tévesen azt feltételezi, hogy a szabadság ellentétes a törvénnyel.

A törvényeskedés és a szabadosság egyaránt ellentétben áll a szabadsággal, mert mindkettő a szolgaság egy bizonyos fajtájában tartja követőit. Pál viszont arra kéri a galáciaiakat, hogy álljanak erősen a Krisztusban jogosan elnyert szabadságukban.

KRISZTUS SZABADDÁ TETT

„Annakokáért a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgaságnak igájával” (Gal 5:1).

Pál hangnemének intenzitása és ereje felkavaró. Témája szerint ez a szasz valóban kapcsolódik az előzőhöz, ill. az utána következőhöz, de azt sejteti a lendülete és az, hogy mondattanilag nem kötődik a környezetéhez, hogy ki akarta emelni ezt a részt, mintha egy óriási hirdetőtábla lenne. A Krisztusban való szabadság az apostol érvelésének lényege, mert a galáciaiakat épp ennek elvesztése fenyegette.

Milyen hasonlatokkal él Pál Gal 1:3-4, 2:16 és 3:13 verseiben? Mit tett értünk Krisztus? Hogyan érthetjük meg ezt jobban ezeket a verseket olvasva?

Pál szavai: „*a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított*” (Gal 5:1), azt érzékeltethetik, hogy az apostol itt egy újabb hasonlatra gondol. E megfogalmazás emlékeztet arra a szövegre, amit a rabszolgák felszabadításakor mondtak. A rabszolgáknak nem voltak jogaik, de úgy tartották, hogy egy istenség megvásárolhatta a szabadságukat. A rabszolga jogilag az istenség tulajdonává lesz, valójában azonban felszabadul. Természetesen a gyakorlatban ez az egész folyamat pusztán fikció volt. A rabszolga fizette be a templom pénztárába a pénzt a szabadságáért. Nézzük meg például azt a Kr. e. 201 és Kr. u. 100 közötti időszakból származó szöveget, ami a közel ezer felirat egyikén olvasható Apollo delphoi templomában! „A szabadságért Apollo egy Nicaea nevű rabszolgánót vásárolt meg az amphissai Sosbiustól... A megvásárolt személy, Nicaea pedig Apollo tulajdonába kerül és szabad lesz” (Ben Witherington III: *Grace in Galatia*. Grand Rapids, Mich., 1998, William B. Eerdmans Publishing Company, 340. o.).

Ez a szöveg alapvetően hasonlít Pál kifejezésére, van azonban egy lényeges különbség. Pál hasonlatában nincs kitaláció. A megváltás árát nem nekünk kell kifizetnünk (1Kor 6:20; 7:23). Az ár számunkra túlságosan nagy lenne. Nincs erőnk magunkat megszabadítani, Jézus azonban közbelépett és megtette azt, amire mi képtelenek vagyunk (legalábbis az életünk elvesztése nélkül). Megfizette bűneink büntetését, megszabadított a kárhozzátástól.

Gondoljunk az életünkre! Vajon azt képzeljük, hogy képesek lennénk megmenteni magunkat? Mivel tartozunk tehát Jézusnak azért, amit benne kaphatunk?

A KERESZTÉNY SZABADSÁG TERMÉSZETE

Gal 5:1 versében Pál felszólítja a galáciai hívőket, hogy álljanak erősen a szabadságban. Ugyanakkor azt is kifejezi, hogy Krisztus szabadította meg őket. Miért álljanak tehát a keresztények erősen a szabadságukban? Azért, mert Krisztus már szabaddá tette őket. Más szóval, a szabadság annak az eredménye, amit Krisztus megtett értünk. Pál leveleire jellemző az a séma, hogy a tényközlést követi egy felszólítás (1Kor 6:20; 10:13-14; Kol 2:6). Több kijelentést tesz Róma 6. fejezetében Krisztusban való állapotunkra vonatkozóan, mint amilyen ez is: „*Tudván azt, hogy a mi óemberünk övele megfeszítettet*” (6. vers). Ennek alapján felszólít: „*Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben*” (12. vers). Más szóval: „Váljatok azzá, amivé már Krisztusban lettetek!” Az evangélium szerinti élet nem terhel meg azzal, hogy bizonyos dolgokat igyekeznünk kellene elérni, így bizonyítva, hogy már Isten gyermekei vagyunk. Inkább azért tesszük, amit teszünk, mert már Isten gyermekei lettünk.

Miből szabadított meg Krisztus (Róm 6:14, 18; 8:1; Gal 4:3, 8; 5:1; Zsid 2:14-15)?

A keresztény életre vonatkozóan a *szabadság* szó használata sokkal inkább szembeötlő Pálnál, mint másutt az Újszövetségben. Pál leveleiben huszonnyolcszor fordul elő a *szabadság* szó és a változatai, másutt azonban csak tizenháromszor. Mit ért Pál a szabadság alatt? Először is, ez nem csupán egy elvont fogalom. Nem politikai értelemben vett szabadságra vonatkozik, nem is gazdaságira vagy arra, hogy élhetünk úgy, ahogy tetszik. Ellenkezőleg! A szabadság a Jézus Krisztussal való kapcsolatunkban gyökerezik. A szövegösszefüggés azt sugallja, hogy Pál a törvényeskedő kereszténység szolgaságából és kárhóztatása alól való szabadságra utal, ám még sokkal több minden idetartozik, pl. a bűntől, az örök haláltól és az ördög szorításából való szabadulás is.

„Jézus Krisztustól nélkül szolgaság jellemzi az ember létét – szolgája a törvénynek, szolgája a világot uraló gonosz elemeknek, szolgája a bűnnek, a testnek, az ördögnek. Isten elküldte Fiát a világra, hogy megtörje e rabszolgatartók hatalmát” (Timothy George: *The New American Commentary: Galatians*. Nashville, Tenn., 1994, Broadman & Holman Publishers, 354. o.).

Mely dolgok tartanak rabságban? Tanuljuk meg kívülről Gal 5:1 versét, és kérjük Istent, hogy tegye valósággá az életünkben azt a szabadságot, ami Krisztusban a miénk!

A TÖRVÉNYESKEDÉS VESZÉLYES KÖVETKEZMÉNYEI (GALATA 5:2-12)

Az apostol szavainak fontosságát érzékelteti az is, ahogy Gal 5:2-12 szakaszát bevezeti. „*Ímé, én Pál mondom néktek*” (Gal 5:2). Mintha ezzel azt fejezné ki, hogy nem hiábavalóságokat mond. Nemcsak egyszerűen olvasói figyelmét kívánja felkelteni, hanem apostoli tekintélyére is utal. Meg akarja velük értetni, hogy ha a pogányok az üdvösség érdekében alávetik magukat a körülmetélésnek, tisztában kell lenniük döntésük veszélyes következményeivel.

Mire figyelmeztet Pál Gal 5:2-12 verseiben a körülmetélkedés egész kérdésével kapcsolatban?

Ha valaki úgy próbálja meg elnyerni Isten kegyét, hogy elfogadja a körülmetélkedést, akkor kötelezi magát az egész törvény betartására – ez az első, ami ebből következik. A 2. és 3. versben Pál érdekes szójátékkal él. Elmondja: Krisztus nem használ neki (*ophelesei*), hanem tartozni fog (*opheiletes*) a törvénynek. Ha valaki a törvény szerint akar élni, nem választhatja ki tetszőlegesen, hogy éppen mely előírásokat kívánja betartani.

A második pedig, hogy „elszakad” Krisztustól. Amikor a cselekedetek általi megigazulást választja, elutasítja Isten útját, a Krisztus általi megváltást. „Nem járhatjuk mindkét utat. Lehetetlen elfogadni Krisztust – amivel elismerjük, hogy képtelenek vagyunk önmagunkat megmenteni –, miközben körülmetéltetünk, azt állítva, hogy meg tudjuk menteni magunkat” (John R. W. Stott: *The Message of Galatians*. Leicester, England, 1968, InterVarsity Press, 133. o.).

Pál harmadik kifogása a körülmetéléssel szemben, hogy hátráltatja a lelki fejlődést. Itt a futó hasonlatával él, akinek a célba érését szándékosan akadályozzák. A görög kifejezés, amit Károli a „gátolni” szóval fordít (7. vers), a katonai körökben „útfelbontásra, híd lerombolására vagy az ellenség útjába tett akadály kitételére utalt, amivel fel akarták tartóztatni az előrenyomulásukat” (*The SDA Bible Commentary*. 6. köt. 978. o.).

Végezetül pedig a körülmetélés eltörli „a kereszt botrányát”. Hogyan? A körülmetélkedésnek az az üzenete, hogy az ember képes önmagát megmenteni, ami legyezgeti az ember büszkeségét. A kereszt üzenete azonban letöri az emberi büszkeséget, mert be kell ismernünk, hogy teljes egészében Krisztustól függünk. Az apostolt annyira felháborította a körülmetélkedéshez való ragaszkodás, hogy azt mondja, bárcsak „kimetszenék” magukat, akik ezt erőltetik. Kétségkívül erős megfogalmazás, de a hangnem azt érzékelteti, hogy Pál milyen komolyan tartja ezt a kérdést.

A SZABADSÁG NEM SZABADOSSÁG

Gal 5:13 a Galáciai levél fordulópontjának számít. Egészen eddig az apostol az üzenet teológiai tartalmára összpontosított, itt azonban a keresztény magatartás kérdésére tér rá. Hogyan éljen az, aki nem a törvény cselekedetei által üdvözül?

A szabadsággal való visszaélés milyen lehetséges formájától akarta Pál óvni a galáciai keresztényeket (Gal 5:13)?

Az apostol világosan látta, milyen félreértések övezik azt, ahogy a Krisztusban elnyerhető kegyelmet és szabadságot hangsúlyozza (Róm 3:8; 6:1-2). Nem Pál evangéliumával volt a baj, inkább azzal, hogy az ember hajlamos a saját kívánságainak kedvezni. A történelem lapjait emberek, városok, népek történetei tarkítják – romlottságuk, erkölcsi züllöttségük egyértelműen az önuralom hiányához vezethető vissza. Ugyan ki ne fedezett volna fel efféle hajlamot a saját életében? Pál éppen ezért szólítja fel olyan világosan Jézus követőit arra, hogy ne kövessék a testi kívánságokat. Az ellenkezőjét várja tőlük: „*szeretettel szolgáljatok egymásnak.*” Aki pedig szeretettel szolgál másokat, tudja, hogy ezt csak úgy teheti meg, ha „meghal az ének, meghal a testnek”. Akit a saját kívánsága hajt, az nem hajlik arra, hogy másokat szolgáljon, hanem éppen az ellenkező irányba halad. A Krisztusban való szabadság tehát nem csupán a világ szolgaságából való felszabadulás, inkább a szolgálat új formájára való felhívás: a szeretetből végzett szolgálat felelőssége. Ez „alkalom, hogy fenntartások nélkül szeressük a felebarátot, lehetőség a kölcsönös áldozatvállaláson alapuló emberi közösségek alapítására, nem pedig harc a hatalomért vagy a rangért” (Sam K. Williams: *Galatians*. Nashville, Tenn., 1997, Abingdon Press, 145. o.).

A keresztény gondolkozásmód ismeretében, valamint Gal 5:13 modern fordításának köszönhetően könnyen átsiklik a figyelmünk azon, hogy e szavak milyen elementáris erővel hathattak a galáciai hívőkre. Először is, a görög megfogalmazás kifejezi, hogy a szolgálatra készítő szeretet nem a megszokott emberi szeretet – ami erre nem lenne képes. Az emberi szeretet ugyanis túlságosan feltételekhez kötött. A görög névelő (a) a *szeretet* szó előtt arra utal, hogy az apostol „az” isteni szeretetre gondol, amit csak a Szentlélek által kapunk (Róm 5:5). Az igazán meglepő viszont az, hogy míg a fordításban ez áll: „*szolgáljatok*”, a görög szó valójában azt jelenti, hogy „szolgává tenni”. Szabadságunk nem önrendelkezés, hanem azt jelenti, hogy Isten szeretete alapján kölcsönösen egymás szolgálói leszünk.

AZ EGÉSZ TÖRVÉNY BETÖLTÉSE (GALATA 5:13-15)

Pál inkább negatívan szól az egész törvény megtartásáról (Gal 5:3), a 14. versben pedig pozitív módon utal a törvény „beteljesedésére”. Hogyan egyeztethető össze e kettő? Vö. Róm 10:5, Gal 3:10, 12, 5:3 verseit Róm 8:4, 13:8, Gal 5:14 verseivel!

Sokan ellentétesnek tartják Pál negatív töltetű megjegyzését a törvény megtartására vonatkozóan azzal, amit elismerően ír a törvény beteljesedéséről, pedig valójában nincs ellentmondás. A megoldás: az apostol szándékosan használja a két kifejezést arra, hogy érzékeltesse a különbséget a törvényhez való keresztény hozzáállás két módja között. Fontos például, hogy sosem használja a „törvényt megtartani” kifejezést pozitív módon szólva, mert ezt kizárólag azoknak a téves magatartására vonatkoztatja, akik a törvény alatt élnek és megpróbálják Isten elismerését kivívni a „törvény cselekedeteivel”.

Ez nem azt jelenti, hogy aki üdvösségre lelt Krisztusban, az nem engedelmeskedik. Ennél semmi nem állhat távolabb az igazságtól! Pál szóhasználatával kifejezve: az ilyen ember „betölti” a törvényt. Az igazi keresztény életmód sokkal többet jelent csupán a törvény külsőlegesen cselekedeteinél – a törvény „betöltését” jelenti. Azért használja az apostol a „betölteni” szót, mert ez jóval túlmutat a cselekvésen. Az engedelmisségnek ez a formája Jézusban gyökerezik (lásd Mt 5:17). Nem elfordulás a törvénytől és nemcsak a szeretetre való leegyszerűsítése a törvénynek. Engedelmissége által a hívő tapasztalhatja az egész törvény valódi szándékát és jelentését.

Pál szerint mi az egész törvény lényege (3Móz 19:18; Mt 19:19; Mk 12:31, 33; Róm 13:9; Jak 2:8)?

Az apostol kijelentése a Galáciai levélben valójában *Mózes harmadik könyvéből* származik, azonban abban gyökerezik, ahogyan Jézus *idézte* azt. Persze nem Jézus volt az egyedüli zsidó tanító, aki az egész törvény összefoglalásaként utalt e versre. A Jézus előtt nagyjából egy nemzedékkel élt Hillel rabbi így fogalmazott: „Amit utálatosnak tartasz, ne tedd a felebarátoddal; ez az egész törvény.” Jézus megközelítése azonban ettől gyökeresen különbözött (Mt 7:12), nemcsak a megfogalmazás pozitív módjában, hanem azt is bemutatta, hogy a törvény és a szeretet nem összeegyeztethetetlen egymással. Szeretet nélkül a törvény üres és hideg; a törvény nélkül a szeretetnek nincs iránya.

Mi könnyebb és miért? Szeretni az embereket vagy egyszerűen tartani a Tízparancsolatot?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az őszinte hit mindig szeretet által hat. Ha a Golgotára tekintünk, nem a lelünket akarjuk lecsendesíteni a tétlenséggel. Nem elaltatjuk magunkat, hanem hitre jutunk Jézusban, cselekvő hitre, ami megtisztítja a lelket az önzés mocskától. Amikor hit által Krisztusba kapaszkodunk, épp akkor kezdődik el a munkánk. Minden embernek vannak romlott és bűnös szokásai, amelyeket erős küzdelemmel le kell győzni. Isten mindenkitől elvárja, hogy megharcolja a hit harcát. Krisztus követője nem lehet ravasz az üzletben, nem lehet keményszívű, irgalmatlan, nem beszélhet durván, nem lehet nagyképű, öntelt. Nem hatalmasodhat, nem mondogathat oda, nem lehet elítélő, bírálógató.

A szeretet munkája a cselekvő hitből fakad. A Biblia vallása szüntelen munkálkodást jelent. *»Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat«* (Mt 5:16); *»félelemmel és rettegéssel vigyétek véghez a ti idvességteket; mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből«* (Fil 2:12-13).

Igaz, szorgos tevékenységünk önmagában nem biztosítja üdvösségünket, de az is igaz, hogy a Krisztushoz kapcsoló hit tevékenységre készíteti az embert” (Ellen G. White megjegyzései, *The SDA Bible Commentary*. 6. köt. 1111. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Beszéljük meg a csütörtöki rész utolsó kérdését a csoportban! A legtöbben melyik lehetőséget találják könnyebbnek? Miért? Mit jelent a törvény betöltése? A válaszuk mire utal ezzel kapcsolatban?**
- 2) **Pál szerint a hit szeretet által „munkálkodik”. Mit ért az apostol ezen?**
- 3) **Mit jelent az, ha az ember arra használja a Krisztusban nyert szabadságát, hogy belemerüljön a bűnbe? Miért olyan könnyű ezt tenni? Milyen csapdába esik, aki így gondolkodik (lásd 1Jn 3:8)?**

ÖSSZEFOGLALÁS: Az evangélium meghatározására Pál előszeretettel használja a *szabadság* szót. Ebbe beletartozik az, amit Krisztus tett értünk, amikor a világ szolgaságából megszabadított bennünket, de az is, ahogyan a keresztény életünket élnünk kell. Vigyázzunk, nehogy a szabadságunk vagy a törvényeskedés, vagy a szabadosság áldozatául essen! Krisztus nem azért tett szabaddá bennünket, hogy önmagunkat szolgáljuk. Azt kívánja tőlünk, hogy az emberek szolgálatára szánjuk az életünket.

KIS SZABÓ JUDIT:

TÁMADJ FEL!

*„...légy buzgóságos
azért, és térj meg.”
(Jel 3:19)*

Némán ordítok feléd
keresztben csüngő
halott Jézus
támadj fel!
Alvó buzgóságunknak
Te, még mindig
élettelen maradtál
holt lelkünket
támaszd fel!
Üres tetteinkkel
járulunk eléd
fedett tétlenségünkről
szépen elmélázva
hosszan diskurálunk
s nem látjuk, hogy
már rég nem feszít a kereszt.
Vakíts bennünket
vakíts, hogy végre lássunk
ne csak az ősatyák Istene légy
és ne csak az első keresztényeké
légy a miénk
a mi Istenünk
az enyém
e porszem életnek
élő Krisztusa.